

Helsinki 26.2.2010

Liikenne- ja viestintäministeriö
Kansliapäällikkö Harri Pursiainen

petri.jalasto@lvm.fi

Kansliapäällikön palautekysely 1.2.2010

Tulevaisuuskatsauksen laadinta

Viestinnän Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta antaa ehdotuksia ministeriön hallinnonalan tulevaisuuskatsauksen laadintaa varten ja esittää ehdotuksinaan seuraavaa:

Pääviestit

1. Laadukkaiden viestintäsisältöjen jakelu yleisölle sekä painetussa että sähköisessä muodossa on turvattava. Yleisölle on voitava tarjota monipuoliset viestintäpalvelut kustannustehokkaasti ja käyttäjäystävällisessä muodossa.
2. Sisältölähtöiselle innovaatiotoiminnalle on luotava suotuisat edellytykset yhtäältä kehitysrahoituksen ja toisaalta tekijänoikeuden ja muiden aineettomien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan kautta.
3. Viestintämarkkinoiden toimiva reilu kilpailu on taattava. Tämä edellyttää julkisen palvelun tehtävän tehokasta valvontaa sekä julkisten ja yksityisten toimijoiden sallitun yhteistyön ehtojen määrittelemistä.
4. Toimiva mainosrahoitus on keskeistä joukkoviestinnän laadulle ja moniarvoisuudelle. Mainonnan sääntelyssä on otettava huomioon mainonnan vaikutus tiedonvälityksen resurssina.
5. Viestintäalalle on kehitettävä entistä ympäristöystävällisempiä ja energiatehokkaampia toimintatapoja.

Laadukkaiden viestintäsisältöjen jakelun turvaaminen

Laadukkaiden viestintäsisältöjen ja ammattitaitoisesti jäsennetyn tiedonvälityksen merkitys on informaatiotulvan laajentuessa voimakkaassa kasvussa. Yksi joukkoviestinnän keskeisimmistä haasteista on turvata laadukkaan sisällön kustannustehokas jakelu yleisölle jatkossakin. Jakelun turvaaminen on haaste sekä painotuotteiden fyysisessä jakelussa että taajuuksien käytössä sähköiseen joukkoviestintään.

Fyysisessä jakelussa keskeistä on jakeluedellytysten turvaaminen kaikkialla Suomessa tavalla, jolla jakelukustannukset pysyvät viestinnän osapuolille kohtuullisena ja jossa kustantajilla on mahdollisuus vaikuttaa niiden rakentumiseen omilla logistiikkaratkaisullaan. Painetulla

viestinnällä tulee edelleenkin olemaan erittäin tärkeä rooli tietotulvan jäsentäjänä. Elinvoimainen ja moniarvoinen painettu lehdistö mahdollistaa laadukkaan kotimaisen sisällön tarjoamisen myös verkossa sekä panostamisen sähköisen viestinnän uusiin kestäviin liiketoimintaratkaisuihin. Painetun viestinnän toimintamahdollisuudet luovat siten edellytykset myös laadukkaan sisällön tarjontaan digitaalisessa ympäristössä. Laadukkaiden kotimaisten sisältöjen tuottaminen paitsi edistää kotimaisten kielten ja kulttuurin kehitystä, on myös merkittävä työllistäjä. Lukemisen turvaamisen on todettu myös edistävän kansalaisten yhteiskunnallista ja kulttuurista osallistumista. Suomen yhdyskuntarakenteessa lehtitilausten säilyttäminen arvonlisäveron nollaverokannassa on näistä syistä välttämätöntä.

Sähköisen median käyttöön on osoitettava riittävästi taajuuksia. Tehokkuutta resurssien käyttöön voidaan saada taajuuksia paremmin koordinoimalla ja varaamalla suurempi osa taajuuksista pitkäaikaisemmille toimiluvulle. Mediayritysten mahdollisuuksia investoida laadukkaaseen sisältöön tulisi tukea toimilupakausia pidentämällä ja toimilupien ohjelmistosisältöä koskevia ehtoja väljentämällä.

Sisältölähtöisen innovaatiotoiminnan ylläpitäminen

Suotuisa innovaatioympäristö edellyttää joustavasti saatavilla olevaa kehitysrahoitusta sekä mahdollisuuksia syntyvien innovaatioiden taloudellisesti kannattavaan käyttöön. Viestinnän innovaatiotyössä on panostettu merkittävästi teknologian kehittämiseen. Lisää painoa kehitystyössä tulisi tulevaisuudessa antaa uusille sisältöpalveluille niihin liittyvän ansaintalogiikan ja liiketoimintamallien luomiselle.

Viestintäalalla innovaatioiden hyödyntämisessä tärkeässä roolissa on tekijänoikeus ja sitä täydentävät muut aineettomat oikeudet. Innovaatiotoiminnan edistämiseksi on siten myös turvattava mahdollisuudet puuttua viestintäsisältöjen luvattomaan hyödyntämiseen ja kehitettävä oikeudenhaltijoille tehokkaampia keinoja hallinnoida itse aineettomia oikeuksiaan. Lisensiointia eli oikeuksien siirtämistä tekijöiltä käyttäjille on pyrittävä tekemään lainsäädännössä helpommaksi. Turhia välikäsiä oikeuksien hallinnossa on pyrittävä välttämään ja kustantajalle on turvattava vapaus valita kulloiseenkin tarkoitukseen sopivin tapa lisensoida tuottamia teoksia.

Kustannustoimintaan tehtäviä investointeja on voitava suojata tehokkaasti. Kustantajalle on voitava tarjota oikeussuojakeinoja luvatonta hyödyntämistä vastaan. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi täydentämällä tekijänoikeuslakia elokuvatuottajan oikeutta vastaavalla kustantajan lähioikeudella investoinnin kohteena olevaan teokseen.

Reilu joukkoviestintäkilpailu

Toimivat markkinat ja reilu mediakilpailu edellyttävät selvää suhdetta julkisen palvelun joukkoviestinnän ja markkinaehtoisesti toimivien riippumattomien mediayritysten välillä. Julkisen palvelun tehtävä tulee olla nykyistä selkeämmin määritelty laissa ja sen noudattamista koskevat kysymykset on voitava saattaa riippumattoman valvontaelimen ratkaistavaksi.

Ehdot julkisen toimijan ja yksityisten viestintäyritysten sallitulle yhteistoiminnalle on yleisemminkin voitava määritellä selkeästi ja läpinäkyvästi. Tämä koskee niin julkisen palvelun yleisradiotoimintaa kuin kirjastojen ja koulujen digitalisoitunutta toimintaympäristöäkin.

Viestinnän mainosrahoituksen turvaaminen

Mainonta on toimivan markkinatalouden perusedellytys. Ilman laajaa ja laadukasta kaupallista viestintää kuluttajan olisi mahdotonta saada markkinoilla tarvitsemaansa tietoa. Myös monipuolinen ja moniarvoinen toimituksellinen joukkoviestintä edellyttää resurssinaan toimivaa mainosrahoitusta. Mainosviestintäänkin on sovellettava vapaan, suvaitsevaisen ja avoimen yhteiskunnan arvoja eikä mainonnan sääntelyssä tule unohtaa sen roolia markkinoiden ehdoilla toimivan tiedonvälityksen ja viestintäpalvelujen elintärkeänä resurssina. Ilman mainosrahoitusta vapaa, julkisesta rahoituksesta riippumaton joukkoviestintä ei nykyisessä mittakaavassa olisi mahdollista.

Markkinointipanostukset, jotka kanavoituvat mediamainontaan, tuottavat arvokasta yhteiskunnallista lisäarvoa laadukkaan toimituksellisen sisällön muodossa. Siksi mainonnan sääntelyllä ei tule heikentää mediamainonnan kilpailukykyä verrattuna sellaisiin markkinointitapoihin, jotka eivät tuota vastaavaa lisäarvoa. Viestinnän mainosrahoituksen turvaamiseksi uusia mainosrajoituksia tulee lainsäädännössä myös yleisemmin välttää.

Toimialan kehittäminen ympäristöasioissa

Viestintäalan ympäristöystävällisten ja energiaa säästävien ratkaisujen kehitystä on tuettava kokonaisvaltaisesti sekä painetun että sähköisen viestinnän toimintatavoissa. Alalle on tuotettava enemmän puolueetonta tutkimustietoa ympäristövaikutuksista viestinnän eri arvoketjuratkaisuissa. Ympäristöä koskevat ratkaisut eivät saa perustua myytteihin ja vastakkainasetteluihin sähköisen ja painetun viestinnän välillä, vaan molempien sektorien toimintatapoja on kyettävä kehittämään riittävän laajasta ympäristönäkökulmasta, unohtamatta sen enempää eri ketjun osissa vapautuvaa hiilidioksidia kuin raaka-aineiden uusiutuvuutta ja uudelleenkäyttämämahdollisuuksiakaan. Keskustelun pohjaksi on kehitettävä nykyistä luotettavampia mittareita ympäristöystävällisyydestä ja siinä on otettava huomioon myös tuotteiden ja palvelujen loppukäytön vaatima energia.

Fyysisessä jakelussa on paljon kehittämistä niin tehokkuus- kuin ympäristönäkökulmastakin. Painetun viestinnän ympäristöystävällisyys riippuu olennaisesti liikenteestä ja yleensäkin fyysisten tuotteiden jakelusta, jota on joka tapauksessa jatkossa kehitettävä päästöjä ja energiankulutusta vähentämiseksi.

Viestinnän Keskusliitto ry

Håkan Gabrielsson
toimitusjohtaja

Viestinnän Keskusliitto on joukkoviestintäalan ja graafisen teollisuuden kattojärjestö, joka edistää toimialan yleisiä toimintaedellytyksiä tavoitteenaan turvata monipuoliset viestintäpalvelut suomalaisille. Viestinnän Keskusliitto edustaa noin 800 yritystä ja yhteisöä, jotka työllistävät noin 25.000 henkilöä. Edustettujen yritysten osuus joukkoviestintämarkkinoista on noin 80 %. Keskusliiton jäseniä ovat Aikakauslehtien Liitto, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen Radioiden Liitto ja Suomen Televisioiden Liitto.

Lisätietoja lausuntoon liittyen antavat tarvittaessa:

Håkan Gabrielsson
toimitusjohtaja
hakan.gabrielsson@vkl.fi
puhelin 09 2287 7304
matkapuhelin 050 558 1048

Mikko Hoikka
lakimies, OTT
mikko.hoikka@vkl.fi
puhelin 09 2287 7229
matkapuhelin 040 186 3503